

központi szerv felelős a szervezési munkáért, az adatbankok általános irányításáért, működéséért és finanszírozásáért, és

laza szervezetben fogja össze az operatív helyi egységeket, amelyek specializálhatók, s egy vagy több funkciót vállalhatnak magukra.

Újabb vizsgálatok azt mutatják, hogy egy adatbank felállítása átlagosan 20 évet, néhány különösen nagy jelentőségű program megvalósítása 100 évet igényel. Általában a beruházási költség 3-4 millió frank, az évi működési költség átlag évi 1 millió frank.

A tudósok együttműködésére támaszkodva, az adatbankoknak sajátos etikája alakul ki. Ezzel kapcsolatban néhány megvizsgálandó kérdés:

az adat szellemi tulajdonjoga,
a tárolt információ tulajdonjoga,
az adatbank hatósugara,
jogi felelőssége (pl. baleset esetén).

A felmerülő problémák összetettsége, a szükséges eszközök jelentősége, a széles körben való terjesztés szükségessége indokolja a nemzetközi együttműködést. Ezért az ICSU (International Council of the Scientific Unions = Tudományos Egyesületek Nemzetközi Tanácsa) már 1966-ban létrehozta a CODATA elnevezésű szervezetet.

A CODATA, amely a tárgykörrel foglalkozó szakembereknek, az értékelő, ellenőrző és adatterjesztő központoknak nemzetközi bizottsága, az alábbi témákkal foglalkozó munkacsoportokat hozta létre:

adatok hozzáférhetősége és terjesztése;
kémiai kinetika;
transzport-folyamatok;
automatizálás;
termodinamikai állandó adatok;
alaptudományi állandó adatok;
ipari adatok.

A CODATA francia bizottsága a BNIST (Bureau National de l'Information Scientifique et Technique = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás Országos Irodája) égisze alatt létesült. Fő célkitűzése országos politika kidolgozása az adatbankok vonatkozásában. Tevékenységéhez tartozik az adatbankok osztályozásának, kiválasztási kritériumainak kialakítása, s megkezdte a különösen érdekesnek látszó kutatási területek kialakítását, a tapasztalatgyűjtést a biometria, termodinamika, élettani átlag stb. területén is.

/VIELLARD, H.: Les banques de données. 2e Congrès National Français sur l'Information et la Documentation. Paris, 24-26. Novembre. 1976. p. 95-99./

(Schiff Ervin - Vass Endréné)

Adatbank tervek Csehszlovákiában

Az UVTEI-ÚTZ (Ustřední technická základna = Központi műszaki bázis) kutatói napjainkban két adatbank-típus fokozatos létrehozásán fáradoznak.

Az első - a legfelső irányítás tájékoztatására - a külföld gazdasági fejlődési adatait fogja tartalmazni, s ezzel gyors összehasonlítási lehetőséget teremt a hazai és a külföldi fejlődést illetően. Az elképzelés realizálása szigorú ütemterv szerint folyik, az adatbank üzemszerű működése a 80-as évek elején várható.

A második adatbank-típus az ágazati irányítást lesz hivatott szolgálni, s mint ilyen az ágazati automatizált irányítási rendszerek keretében valósítandó meg. Ezek az adatbankok mindenekelőtt az ágazatok hatáskörébe tartozó gyártmányok, nyersanyagok, technológiai folyamatok világszintű paramétereiről adhatnak majd gyors és megbízható tájékoztatást. E vállalkozás megvalósulásához ugyancsak szigorú ütemtervet dolgoztak ki, és e téren még a hetvenes évek folyamán kívánnak a megvalósítás stádiumába lépni.

Mindkét ütemterv nagy teret biztosít az altera pars, azaz a majdani használók igényei megismerésének, tájékoztatásának és megfelelő felkészítésének.

/BLAŽEK, F.: Záměry UVTEI-ÚTZ při vytváření faktografických databank. = Československá Informatika, 18. köt. 11. sz. 1976. p. 295-296./

(Futala Tibor)

Az AIDOS, az ARDIS és az USS lehetőségei a szakmai tájékoztatásban

Csehszlovákiában az AIDOS, az ARDIS és az USS (Egységesített Software Rendszer) a legközismertebb és a legáltalánosabban alkalmazott software-rendszer a szakmai tájékoztatás területén. Mindháromra jellemző az, hogy nyílt, moduláris rendszerek és a programok szemantikailag függetlenek.

Ha összehasonlítjuk a szóban forgó rendszerek legfontosabb program-moduljait, az alábbi képet kapjuk előnyeikről és hátrányaikról:

1. Az adatbázisoknak a memóriákban való elhelyezése tekintetében mindhárom rendszer egyforma; mágnesszalagon szekvenciálisan strukturált adatbázist alakít ki. Egyedül az USS olyan, amelyik az NTMIR által is jóváhagyott kommunikatív formátumot alkalmazza.
2. Az adatbankok üzemeltetésénél fellép a gépben tárolt adatok aktualizálásának igénye is. Az USS fejlesztése ez irányban még nem fejeződött be. Ezzel szemben az AIDOS és az ARDIS - igaz, csak off-line üzemmódban - lehetővé teszi az aktualizálást.